

ZPRÁVY ZE SEKCE

Volby nového výboru sekce

V závěru roku proběhly korespondenční volby nového výboru naší sekce. Volební komise pracovala ve složení R. Mlezivová, O. Peksa a E. Loskotová. Celkově bylo rozesláno 78 kandidátek. Voleb se zúčastnilo 53 členů sekce, 2 hlasy došly po uzavěrce hlasování. Výsledky: Z. Palice 34 hlasů, J. Kučera 33, Š. Bayerová 31, B. Buryová 28, V. Plášek 20, S. Kubešová 17, J. Vaňha 15, I. Novotný 8 hlasů.

Nový výbor bude tedy v období 2003-2008 pracovat ve složení:

Zdeněk Palice (Botanický ústav AV ČR Průhonice, zpalice@yahoo.com),

Jan Kučera (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Biologická fakulta, kucera@bf.jcu.cz)

Štěpánka Bayerová (Botanický ústav AV ČR Průhonice, bayerova@yahoo.com)

Blanka Buryová. (Botanický ústav AV ČR Průhonice, lupinek@seznam.cz).

Nově zvolený výbor uspořádá svoji první schůzku začátkem nového roku 2003. O výsledcích jednání, které se bude kromě rozdělení úkolů mezi zvolené členy týkat také stanovení výše příspěvků na rok 2003, způsobu jejich placení a přípravy zpravodaje Bryonora, budou všichni členové sekce informováni zvláštním dopisem, popř. e-mailem a též na webových stránkách sekce.

Příspěvky na r. 2003

Z níže uvedených důvodů (viz zprávu o nákladech na tisk zpravodaje) je nezbytné členské příspěvky pro následující rok zvýšit. O dohodnuté výši příspěvků a způsobu placení budete informováni počátkem nového roku zvláštním dopisem, popř. e-mailem. Aktuální informace budou k nalezení také na webové stránce sekce: <http://www.natur.cuni.cz/CBS/bryoindex.htm>.

Pozvánka na 10. jarní setkání

Co nejrůdněji si dovoluji pozvat všechny milé bryology, lichenology a zájemce o mechorosty a lišejníky ze všech koutů naší země na jarní setkání, na kterém bych Vás ráda přivítala ve dnech **24.-27. dubna 2003** (čt-ne, první víkend po velikonicích).

Ubytování je zajištěno v sídelním městě Národního parku České Švýcarsko a nejkrásnějším městě Šluknovského výběžku Krásná Lípě na turistické základně ZO ČSOP Tilia. Základna je uzpůsobena pobytu větších skupin dětí, s čímž souvisí na jedné straně její velká kapacita cca 50 lidí) a druhou stranu mírně nekomfortní vybavení. Ku spánku jsou k dispozici postele, popř. matracíky, karimatka tedy není nutná, spacák však ano, na základně se musí vlastnoručně topit, dá se zde vařit v kuchyňce (nádobí k dispozici) a v rozumné míře i mýt a sprchovat teplou vodou, taktéž i promítat. Alternativní komfortnější ubytování skýtá v omezené míře (cca 15 míst) Správa Národního parku ve svém sídle s automaticky vytápěnými pokoji, s celodenně neomezeným množstvím teplé vody, vlastní sprchou v pokoji a kuchyňkou. Cena ubytování na základně je cca 50,- Kč za osobu/noc, na Správě NP cca 110,- Kč za osobu/noc. Oba objekty jsou od sebe vzdáleny asi 2 km. Vzhledem k omezené kapacitě míst na Správě NP prosím zájemce o pohodlnější způsob ubytování o včasnou rezervaci (**do konce ledna 2003**), ubytování na základně není třeba rezervovat. Prosím všechny, kteří se setkání budou chtít zúčastnit, aby se přihlásili na e-mailovou adresu: l.voriskova@npcs.cz nebo na telefon: 412 534 032, 604 657 193 nebo na adresu: Lenka Voříšková, Správa NP České Švýcarsko, Pražská 52, 407 46 Krásná Lípě nejpozději **do konce února 2003**. Kromě svého jména a kontaktu prosím uveďte i možnost používání vlastního vozu včetně jeho SPZ (kvůli povolení k vjezdu do NP), aby bylo možné s předstihem domluvit pro všechny účastníky odvoz na lokality, neboť bez aut se odtud nikam nedostaneme.

Zajímavé lokality, které bychom mohli navštívit, jsou na území NPČŠ (<http://www.npcs.cz>) např. inverzní Kyjovské údolí s říčkou Křinicí (pro lichenology na listnáčích např. *Japewia subaurifera*), dále soutěsky Kamenice (z játrovek např. *Anastrophyllum michauxii*), dále čedičový vrch Spravedlnost (v řízení na vyhlášení rezervace na území CHKO Lužické hory) nebo např. Městský les u Studánky s *Buxbaumia viridis* (1 tobolka v roce 2001, 2002 nepotvrzeno) a jiné, což upřesním všem přihlášeným zájemcům před samotným jarním setkáním, nejspíše do konce března 2003.

Velmi se těším na všechny přijedší a věřím, že celá akce proběhne v klidu a pohodě, jak tomu ostatně při jarních bryologicko-lichenologických setkáních vždy bývá.

L. Vorišková

XV. bryologicko-lichenologické dny 23.-26.9. 2002.

Tradiční akce naší sekce ve výše uvedeném termínu vstoupí do historie nečekaným zlomením rekordu, který – doufejme – nebude překonán. Důvod je prostý: akce v terénní stanici PřF pražské UK v obci Velemín v Českém středohoří totiž přerušila historicky narůstající trend počtu zájemců o tuto akci z posledních let a uvítala pouze komorní sestavu účastníků. Akci na poslední chvíli v nouzi (vypadl původní organizátor) zajišťoval Z. Soldán. Snad jednotlivé faktory (výběr místa, termínu konání, organizační problémy či zvýšený počet skvrn na Slunci) nebo jejich vzájemná souhra zapříčinily, že rádně na místo určení dorazili – kromě svolavatele akce – pouze: Josef Halda, Eva Loskotová, Ivana Marková, Zdeněk Palice a Ondřej Peksa. Skóre šestice účastníků bylo alespoň mírně navýšeno milou návštěvou dvojice nestorů bryologicko-lichenologického výzkumu v Českém středohoří (Lenka Němcová a Bohdan Wagner) při jejich krátké návštěvě během večerního posezení. Střídavě pod hřejivými slunečnými paprsky, za mrholení, regulérního deště, vánku, větru a vichru, mrazu i za přijatelnějších hodnot celsiovy teplotní škály byly navštíveny účastníky klasické lokality v okolí terénní stanice – Ostrý, Milešovka, Boreč, Oparenské údolí i vzdálenější Říp. S výsledky exkurzí ve formě přehledu zjištěných druhů mechorostů a lišejníků se budou moci čtenáři Bryonory seznámit na stránkách příštího čísla. Závěrem snad ještě přání: doufejme, že příští B-L dny budou opět takové, jaké jsme si v minulosti navykli navštěvovat!

zs

V rámci souboru **jarních botanických exkurzí ČBS** a katedry botaniky se 6.4.2002 vydali B. Buryová a Z. Palice z Libčic do Máslovické rokle a Vodochoď. Cévnaté rostliny prezentoval P. Šprýňar. Přes mrazivý vítr se skalním příznivcům v závěru podařilo potvrdit výskyt ohroženého druhu *Schistidium flaccidum*, který zde sbíral v roce 1901 J. Velenovský.

Stejná dvojice vedoucích se sešla také v rámci **letního floristického kurzu v Nymburce** 2.7.2002 v Lysé nad Labem. Bryologicko-lichenologické exkurze směřované na Hrabanovskou černavu se zúčastnilo 15 botaniků.

bb

Pro východočeskou pobočku ČBS vedl 14.9.2002 **bryologickou exkurzi do Novohradeckých lesů** P. Hájek. Sešli se 4 účastníci.

jl

Ve dnech 20.-22.9.2002 se v obci Skalice u Litoměřic **konala bryologicko-lichenologicko-mykologická exkurze severočeské pobočky ČBS**. Demonstrování nalezených objektů se ochotně ujali Iva Marková, Bohdan Wagner a Jiří Roth. Během jedné celodenní a jedné půldenní exkurze se věnovali celkem dvaceti účastníkům.

L. Němcová

Dne 15.10.2002 proběhla na Olomoucku bryologická vycházka avizovaná jako **Podzimní vycházka za mechorosty do okolí Grygova**. Zúčastnilo se jí – pod vedením autora této zprávičky – 15 zájemců, a to převážně z řad studentstva (přestože nešlo o exkurzi v rámci výuky!).

Z. Hradílek

Tradiční **určovací kurs mechorostů s exkurzí** vedenou do arboreta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně se uskutečnil 16.11.2002. Po odborné stránce se o vedení kurzu postaral Ivan Novotný a po organizační a technické stránce vše na ústavu lesnické botaniky, dendrologie a typologie vzorně zabezpečila Zoja Gerišová.

I. Novotný

Již tradiční týdenní ekologicko výchovná akce „**Hurá z lavic do přírody**“ se konala ve dnech 19.-23.8.2002 v ekocentru Chaloupky nedaleko obce Kněžice (okres Třebíč). Pro lektoři se však v letošním roce naneštěstí kryla se sjezdem ČBS v Lednici. Nakonec se však našel způsob, jak ani jednu z akcí nevynechat a mohli jsme zde prožít krásné dva dny. V tradičním složení – Ivan Novotný & Sváta Kubešová – jsme rádi poznávali, že zdejší klientela si “mechařské” vycházky s následujícím určovacím dýchánkem již z minulosti oblíbila. Všeobecně můžeme pozorovat úctu, kterou zde mechorosty požívají. Plochy s pěkně vyvinutým mechovým patrem jsou pod přísnou ochranou duše zdejšího střediska - paní Květy Burešové. V průběhu letošního kurzu jsme poprvé využívali také obrázkový miniklíč pro určování zdejších nejběžnějších mechů. Ten byl vydán jako metodický list pro praktické potřeby návštěvníků ekocentra. Ti z vás, kteří měli možnost Chaloupky navštívit, jistě chápou, že se sem rádi vracíme. Navíc s pocitem, že můžeme svou aktivitou pomoci rozšiřovat znalosti o mechorostech mezi učiteli i jejich žáky.

I. Novotný

Náklady na tisk zpravodaje

Zkvalitňování našeho zpravodaje průběžně po celou dobu jeho existence bylo jednou ze základních snah editorů (vždyť je to naše dítě). Jenom krátká rekapitulace pro připomenutí. Zpočátku (první 4 čísla) byla používán psací stroj a klasická rozmnožovací technika cyklostyl. Výsledek velmi připomínal ilegální tiskoviny z období II. světové války, nicméně věc měla i pozitivní stránku: náklady (tehdy minimální) byly hrazeny z prostředků ČBS. Nástup počítačové techniky umožnil zásadní proměnu. Zpočátku (č. 5-7) byla k tisku využívána jehličková tiskárna, později již laserový tisk umožnil použití i proporcionálních fontů. Rozmnožovací technikou byl po poměrně dlouhé období xerox (č. 5-22). Od čísla 23 již tisk z matric svěřujeme profesionální tiskařské firmě a obálka s tiráží je tištěna na silnější kvalitní papír. Samozřejmě poslední změna přinesla i výrazné zvýšení nákladů, což bylo doprovázeno i nutným zvýšením členských příspěvků. Pro úplnost je třeba dodat, že do zvýšení členských příspěvků se promítlo i několik zvýšení poštovního. I když na výslednou cenu nákladů na tisk má vliv i celkový počet stran zpravodaje a počet výtisků, přesto je zřetelný trend, že cena za tisk se zvyšuje. Aby členové měli představu o vývoji nákladů na tisk, uveřejňujeme následující tabulku se všemi údaji.

číslo	náklad (ks)	rozsah (počet stran)	celkové náklady (Kč)	cena za číslo (Kč)
23	140	24	1860	13,30
24	130	40	2457	18,90
25	130	32	2347	18,00
26	125	28	2270	18,20
27	125	32	2494	20,00
28	115	40	2800	24,40
29	120	40	2987	24,90

Z členských příspěvků se hradí veškeré náklady. Vzhledem k tomu, že Bryonoru zasíláme výměnou i do zahraničí, podílí se členové i na úhradě této činnosti (pro výpočet členských příspěvků tedy nelze použít „cenu“ jednoho čísla zpravodaje, ale celkové náklady). Kromě nákladů na tisk tvoří další významnou položku poštovní, stále rostoucí. Tuzemské činí 12,- Kč, do zahraničí 31,- Kč. Celkem 28 členům sekce se snažíme doručit Bryonoru osobně, poštu rozesíláme kolem 50 zásilek v rámci ČR a 20 do zahraničí. Celkové náklady na poštovné tedy činí částku 1220 Kč na rozeslání 1 čísla zpravodaje, ročně tedy 2440 Kč. Výdajová složka (náklady

na tisk, poštovné a obálky) tedy dohromady činí zhruba 8400 Kč. Na členských příspěvcích se vybere 6240 Kč, deficit je tedy více než 2000 Kč. Zvýšení členských příspěvků pro r. 2003 minimálně na 100,- Kč je tedy nezbytné. Bystří počtáři jistě hbitě zjistí, že ani toto zvýšení rozdíl stále nevyrovnává. Zbývající částku je však možno hradit z prodeje zpravodaje institucím.

jl + zs

Noví členové

Eva Loskotová, Chorvatská 1313, 250 82 Úvaly, e-mail: loskotova@centrum.cz
 Pavlína Skuplíková, Solidarity 101, 100 00 Praha 10, e-mail: skuplikova@seznam.cz
 Jan Vondrák, Harantova 1501, 397 01 Písek, e-mail: jan.vondrak@tix.bf.jcu.cz

Změny adresy

Radek Dětinský, Mojžírova 6, 140 00 Praha 4 – Nusle; dříve: Nevanova 1049, 163 00 Praha 6
 Vítězslav Plášek, Mánesova 19/2999, 701 00 Ostrava; dříve Puškinova 13,746 01 Opava

ODEŠLI

ELSA NYHOLM (1911 –2002)

Elsa Nyholm se narodila v roce 1911 na rodinné farmě v Nordaně v nejjihnější části Švédska. Na počátku 20. století nebylo považováno pro dívky za vhodné usilovat o vyšší vzdělání a tak Else nebylo umožněno chodit ani do základní školy. Místo toho měla pracovat na farmě a připravovat se na život ženy farmáře. Jako dospívající mladá dívka pečovala několik let o svoji babičku a poté navštěvovala školu ručních prací a péče o domácnost.

V roce 1932 získala místo v Botanickém muzeu v Lundu jako technická asistentka a později jako muzejní asistentka. Při práci v muzeu Elsa zjistila, že v severní Evropě chybí dobrá vědecká flóra mechorostů a tak připravila podle své představy vzor zpracování jako podklad žádosti o získání finanční podpory pro takovou flóru. Ačkoli Elsa nikdy nezískala formální vzdělání, její žádost uspěla. V letech 1954-1964 tak pracovala díky tehdejšímu Swedish Natural Science Research Council na své flóře. V roce 1964 se stala kurátorkou herbáře mechorostů švédského přírodovědného muzea (Naturhistoriska Riksmuseet) ve Stockholmu, kde pracovala až do důchodu. V roce 1969 jí byl udělen čestný doktorát na Universitě v Lundu. Na dalším, nedokončeném vydání díla „Illustrated Flora of Nordic Mosses“ pracovala mnoho let, nejprve se Stockholmu, později v Lundu. Elsa se zabývala také přípravou bryoflorý Turecka, kam podnikla dlouhé výzkumné cesty. I v této práci značně pokročila, ale nakonec byl výzkum pro nedostatek finančních prostředků ukončen. E. Nyholmová zemřela ve Švédsku po dlouhé nemoci 1.10.2002.

L. Hedenäs (překlad z angl. B. Buryová)

HEINAR STREIMANN (1938 – 2001)

Málokomu je známo, že tento významný australský bryolog je vlastně Estoncem. Narodil se 19.12.1938 v Tartu, se svými rodiči se však vystěhoval v r. 1950 do Austrálie. Po vystudování zprvu působil krátce v meteorologické stanici v Melbourne, vzápětí však přesídluje na Papuu Novou Guineu, kde působí na různých lesnických institucích a konečně v botanickém oddělení v Lae. V roce 1972 se vrací do Austrálie a působí jako kurátor v Australian National Herbarium až